דף מקורות לשיעור של הרב מאיר ליכטנשטיין

תפילין וציצית – דף מספר 6

בס"ד, כ"ג באייר תשס"ט

קשר תפילין הראה לעניו

א. העושה תפילתו עגולה

1. מנחות לה., "תנא תפילין מרובעות... כי אמגוזא".
2. משנה מגילה כד: וברש"י ובתד"ה סכנה ואין בה מצוה.
3. תוספתא מגילה פ"ג ה"ל.
4. שבת מט., "א"ר ינאי תפילין צריכין... מגינות עליהן" (להרחבה – תד"ה כאלישע).
5. בחנו את פירוש ר"ת לאור מודעותכם לנושא היחס בין תפילין ובין קמיע:

א) עיינו בקובץ תפילין במשנה וקובץ תפילין בתוספתא, וראו את המשניות בהן קמיע נזכר יחד עם תפילין.

ב) רמב"ם הל' תפילין פ"ד הכ"ה, פ"ה ה"ד, פ"ו ה"ג.

ג) סיכום קצר באנציקלופדיה מקראית ערך תפילין, עמ' 885 – משמעות התפילין.

6. מרדכי הלכות קטנות, עמ' 22, "תנא תפילין מרובעות... אינו אלא למצוה".
7. להרחבה:

א) על תפיסות של מזוזה כשמירה/ קמיע – ד' שפרבר, מנהגי ישראל ח', פרק ח' (עמ' צו-קכג). בעמ' קו הערה 43 יש סיכום של המקורות על היבט קמיעתי בתפילין.

ב) ד' שפרבר, מנהגי ישראל ד', עמ' קלז-קמב.

ב. קשר תפילין הראה לעניו

1. מנחות לה: "וראו כל עמי הארץ... ולא לאחור".
2. על תפילין של הקב"ה:

א) ברכות ו. "א"ר אבין בר רב אדא... וכולהו כתיבי באדרעי".

ב) להרחבה – אוצר הגאונים לברכות חלק התשובות עמ' 12 סימן כד.

3. של ראש מול של יד ומעמד שי"ן ודלת:

א) שבת כח: "ואלא הא דתני רב יוסף... מי גמירי"

ב) שבת סב., "והרי תפילין דמחופה עור... מסיני", ובתד"ה שי"ן.

ג) מנחות לה: רש"י ד"ה קשר וד"ה שם ה', לד: רש"י ד"ה תפילין של ראש.

דף מקורות לשיעור של הרב מאיר ליכטנשטיין

תפילין וציצית – דף מספר 6

בס"ד, כ"ג באייר תשס"ט

ד) מנחות לה: תד"ה אלו תפילין שבראש.

ה) רמב"ם הלכות תפילין פ"ג הל', א, טז.

4. על דל"ת של תפילין יש מספר דיונים חופפים בכתבי גדולי בריסק:

א) חידושי מרן רי"ז הלוי, הלכות תפילין פ"ג הט"ז.

ב) אגרות הגרי"ד הלוי הלכות תפילה פ"ג ה"ד, עמ' לא-לב; עמ' לד עמודה שמאלית (תשובת הגר"מ); עמ' קד-קה.

ג) שיעורי הגרי"ד על סת"ם סימן ד'.

דף מקורות לשיעור של הרב מאיר ליכטנשטיין

תפילין וציצית – דף מספר 6

בס"ד, כ"ג באייר תשס"ט

תוספתא מסכת מגילה (ליברמן) פרק ג הלכה ל

התולה מזוזתו בתוך פתחו סכנה ואין בה מצוה נתנה במקל ותלאה אחר הדלת סכנה ואין בה מצוה של בית מולבז היו עושין כן בפונדקאות